
Geometria 1 normál szint

Diákat írta: Moussong Gábor

Előadó: Naszódi Márton

nmarci@math.elte.hu

www.math.elte.hu/~nmarci

ELTE TTK Geometriai Tsz.

Budapest

A félév anyaga

- A középiskolás előismeretek áttekintése
  - Alapfogalmak (térelemek és viszonyaik)
  - Transzformációk
  - Fontosabb geometriai alakzatok
- **Vektorgeometria**
  - Koordináták és vektorok
  - **Vektorok szorzása**
  - Vektorok alkalmazásai
- **Konvexitás**
- **Sokszögek és poliéderek**
  - Sokszögek és konvex sokszögek
  - Konvex poliéderek, szabályos poliéderek

Vegyes szorzat

Vegyes szorzat

Definíció

Az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{c}$ vektorok **vegyes szorzatán** az

$$\mathbf{abc} = (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c}$$

számot értjük.

Vegyes szorzat

Definíció

Az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{c}$ vektorok **vegyes szorzatán** az

$$\mathbf{abc} = (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c}$$

számot értjük.

Megjegyzések:

Vegyes szorzat

Definíció

Az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{c}$ vektorok **vegyes szorzatán** az

$$\mathbf{abc} = (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c}$$

számot értjük.

Megjegyzések:

- A vegyes szorzat **háromváltozós** művelet. Csak három, térbeli vektorra értelmezzük.

Vegyes szorzat

Definíció

Az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{c}$ vektorok **vegyes szorzatán** az

$$\mathbf{abc} = (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c}$$

számot értjük.

Megjegyzések:

- A vegyes szorzat **háromváltozós** művelet. Csak három, térbeli vektorra értelmezzük.
- Az $\mathbf{abc}$ jelölés nem félreérthető, ha rögzítjük, hogy hol a zárójel és hol milyen műveletek állnak.

Vegyes szorzat

Definíció

Az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{c}$ vektorok **vegyes szorzatán** az

$$\mathbf{abc} = (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c}$$

számot értjük.

Megjegyzések:

- A vegyes szorzat **háromváltozós** művelet. Csak három, térbeli vektorra értelmezzük.
- Az $\mathbf{abc}$ jelölés nem félreérthető, ha rögzítjük, hogy hol a zárójel és hol milyen műveletek állnak.
- (Az $(\mathbf{a} \cdot \mathbf{b}) \times \mathbf{c}$ kifejezésnek nincs értelme!)

Vegyes szorzat

Rögzítsünk egy Descartes-féle koordinátarendszert.

Vegyes szorzat

Rögzítsünk egy Descartes-féle koordinátarendszert.

Legyen $\mathbf{a} = (a_1, a_2, a_3)$, $\mathbf{b} = (b_1, b_2, b_3)$ és $\mathbf{c} = (c_1, c_2, c_3)$.

Vegyes szorzat

Rögzítsünk egy Descartes-féle koordinátarendszert.

Legyen $\mathbf{a} = (a_1, a_2, a_3)$, $\mathbf{b} = (b_1, b_2, b_3)$ és $\mathbf{c} = (c_1, c_2, c_3)$. Ekkor

$$\mathbf{a} \cdot (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c}$$

Vegyes szorzat

Rögzítsünk egy Descartes-féle koordinátarendszert.

Legyen $\mathbf{a} = (a_1, a_2, a_3)$, $\mathbf{b} = (b_1, b_2, b_3)$ és $\mathbf{c} = (c_1, c_2, c_3)$. Ekkor

$$\mathbf{abc} = (\mathbf{a} \times \mathbf{b})\mathbf{c} = \begin{vmatrix} \mathbf{i} & \mathbf{j} & \mathbf{k} \\ a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \end{vmatrix} \cdot (c_1, c_2, c_3)$$

Vegyes szorzat

Rögzítsünk egy Descartes-féle koordinátarendszert.

Legyen $\mathbf{a} = (a_1, a_2, a_3)$, $\mathbf{b} = (b_1, b_2, b_3)$ és $\mathbf{c} = (c_1, c_2, c_3)$. Ekkor

$$\begin{aligned} \mathbf{a} \mathbf{b} \mathbf{c} = (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \mathbf{c} &= \begin{vmatrix} \mathbf{i} & \mathbf{j} & \mathbf{k} \\ a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \end{vmatrix} \cdot (c_1, c_2, c_3) = \\ &= \begin{vmatrix} c_1 & c_2 & c_3 \\ a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \end{vmatrix} \end{aligned}$$

Vegyes szorzat

Rögzítsünk egy Descartes-féle koordinátarendszert.

Legyen $\mathbf{a} = (a_1, a_2, a_3)$, $\mathbf{b} = (b_1, b_2, b_3)$ és $\mathbf{c} = (c_1, c_2, c_3)$. Ekkor

$$\begin{aligned} \mathbf{abc} = (\mathbf{a} \times \mathbf{b})\mathbf{c} &= \begin{vmatrix} \mathbf{i} & \mathbf{j} & \mathbf{k} \\ a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \end{vmatrix} \cdot (c_1, c_2, c_3) = \\ &= \begin{vmatrix} c_1 & c_2 & c_3 \\ a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \end{vmatrix} \end{aligned}$$

$$\mathbf{abc} = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{vmatrix}$$

Vegyes szorzat

Műveleti tulajdonságok

Vegyes szorzat

Műveleti tulajdonságok
(a determináns tulajdonságaiból
következnek):

$$\mathbf{abc} = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{vmatrix}$$

Vegyes szorzat

Műveleti tulajdonságok
(a determináns tulajdonságaiból
következnek):

$$\mathbf{abc} = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{vmatrix}$$

$$(\mathbf{a} + \mathbf{a}')\mathbf{bc} = \mathbf{abc} + \mathbf{a}'\mathbf{bc}$$

Vegyes szorzat

Műveleti tulajdonságok
(a determináns tulajdonságaiból
következnek):

$$(\mathbf{a} + \mathbf{a}')\mathbf{bc} = \mathbf{abc} + \mathbf{a}'\mathbf{bc}$$

$$\mathbf{a}(\mathbf{b} + \mathbf{b}')\mathbf{c} = \mathbf{abc} + \mathbf{ab}'\mathbf{c}$$

$$\mathbf{abc} = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{vmatrix}$$

Vegyes szorzat

Műveleti tulajdonságok
(a determináns tulajdonságaiból
következnek):

$$(\mathbf{a} + \mathbf{a}')\mathbf{bc} = \mathbf{abc} + \mathbf{a}'\mathbf{bc}$$

$$\mathbf{a}(\mathbf{b} + \mathbf{b}')\mathbf{c} = \mathbf{abc} + \mathbf{ab}'\mathbf{c}$$

$$\mathbf{ab}(\mathbf{c} + \mathbf{c}') = \mathbf{abc} + \mathbf{abc}'$$

$$\mathbf{abc} = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{vmatrix}$$

Vegyes szorzat

Műveleti tulajdonságok
(a determináns tulajdonságaiból
következnek):

$$\mathbf{abc} = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{vmatrix}$$

$$(\mathbf{a} + \mathbf{a}')\mathbf{bc} = \mathbf{abc} + \mathbf{a}'\mathbf{bc}$$

$$\mathbf{a}(\mathbf{b} + \mathbf{b}')\mathbf{c} = \mathbf{abc} + \mathbf{ab}'\mathbf{c}$$

$$\mathbf{ab}(\mathbf{c} + \mathbf{c}') = \mathbf{abc} + \mathbf{abc}'$$

$$\lambda(\mathbf{abc}) = (\lambda\mathbf{a})\mathbf{bc} = \mathbf{a}(\lambda\mathbf{b})\mathbf{c} = \mathbf{ab}(\lambda\mathbf{c})$$

Vegyes szorzat

Műveleti tulajdonságok
(a determináns tulajdonságaiból
következnek):

$$\mathbf{abc} = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{vmatrix}$$

$$(\mathbf{a} + \mathbf{a}')\mathbf{bc} = \mathbf{abc} + \mathbf{a}'\mathbf{bc}$$

$$\mathbf{a}(\mathbf{b} + \mathbf{b}')\mathbf{c} = \mathbf{abc} + \mathbf{ab}'\mathbf{c}$$

$$\mathbf{ab}(\mathbf{c} + \mathbf{c}') = \mathbf{abc} + \mathbf{abc}'$$

$$\lambda(\mathbf{abc}) = (\lambda\mathbf{a})\mathbf{bc} = \mathbf{a}(\lambda\mathbf{b})\mathbf{c} = \mathbf{ab}(\lambda\mathbf{c})$$

Felcserélési tulajdonságok:

$$\mathbf{abc} = \mathbf{bca} = \mathbf{cab}$$

Vegyes szorzat

Műveleti tulajdonságok
(a determináns tulajdonságaiból
következnek):

$$\mathbf{abc} = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{vmatrix}$$

$$(\mathbf{a} + \mathbf{a}')\mathbf{bc} = \mathbf{abc} + \mathbf{a}'\mathbf{bc}$$

$$\mathbf{a}(\mathbf{b} + \mathbf{b}')\mathbf{c} = \mathbf{abc} + \mathbf{ab}'\mathbf{c}$$

$$\mathbf{ab}(\mathbf{c} + \mathbf{c}') = \mathbf{abc} + \mathbf{abc}'$$

$$\lambda(\mathbf{abc}) = (\lambda\mathbf{a})\mathbf{bc} = \mathbf{a}(\lambda\mathbf{b})\mathbf{c} = \mathbf{ab}(\lambda\mathbf{c})$$

Felcserélési tulajdonságok:

$$\mathbf{abc} = \mathbf{bca} = \mathbf{cab} = -\mathbf{bac} = -\mathbf{cba} = -\mathbf{acb}$$

Vegyes szorzat

Műveleti tulajdonságok
(a determináns tulajdonságaiból
következnek):

$$\mathbf{abc} = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{vmatrix}$$

$$(\mathbf{a} + \mathbf{a}')\mathbf{bc} = \mathbf{abc} + \mathbf{a}'\mathbf{bc}$$

$$\mathbf{a}(\mathbf{b} + \mathbf{b}')\mathbf{c} = \mathbf{abc} + \mathbf{ab}'\mathbf{c}$$

$$\mathbf{ab}(\mathbf{c} + \mathbf{c}') = \mathbf{abc} + \mathbf{abc}'$$

$$\lambda(\mathbf{abc}) = (\lambda\mathbf{a})\mathbf{bc} = \mathbf{a}(\lambda\mathbf{b})\mathbf{c} = \mathbf{ab}(\lambda\mathbf{c})$$

Felcserélési tulajdonságok:

$$\mathbf{abc} = \mathbf{bca} = \mathbf{cab} = -\mathbf{bac} = -\mathbf{cba} = -\mathbf{acb}$$

Speciális eset („felcserélési tétel”):

Vegyes szorzat

Műveleti tulajdonságok
(a determináns tulajdonságaiból
következnek):

$$\mathbf{abc} = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{vmatrix}$$

$$(\mathbf{a} + \mathbf{a}')\mathbf{bc} = \mathbf{abc} + \mathbf{a}'\mathbf{bc}$$

$$\mathbf{a}(\mathbf{b} + \mathbf{b}')\mathbf{c} = \mathbf{abc} + \mathbf{ab}'\mathbf{c}$$

$$\mathbf{ab}(\mathbf{c} + \mathbf{c}') = \mathbf{abc} + \mathbf{abc}'$$

$$\lambda(\mathbf{abc}) = (\lambda\mathbf{a})\mathbf{bc} = \mathbf{a}(\lambda\mathbf{b})\mathbf{c} = \mathbf{ab}(\lambda\mathbf{c})$$

Felcserélési tulajdonságok:

$$\mathbf{abc} = \mathbf{bca} = \mathbf{cab} = -\mathbf{bac} = -\mathbf{cba} = -\mathbf{acb}$$

Speciális eset („felcserélési tétel”):

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c} = \mathbf{a} \cdot (\mathbf{b} \times \mathbf{c})$$

Vegyes szorzat

A vegyes szorzat geometriai jelentése:

Vegyes szorzat

A vegyes szorzat geometriai jelentése:

$\mathbf{abc} = 0 \iff \mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ lineárisan összefüggő (egysíkú) vektorok

Vegyes szorzat

A vegyes szorzat geometriai jelentése:

$\mathbf{abc} = 0 \iff \mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ lineárisan összefüggő (egysíkú) vektorok

Ha pedig **$\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$** nem egysíkú:

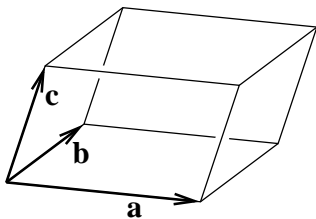
Vegyes szorzat

A vegyes szorzat geometriai jelentése:

$\mathbf{abc} = 0 \iff \mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ lineárisan összefüggő (egysíkú) vektorok

Ha pedig $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ nem egysíkú:

$\mathbf{abc} =$ az $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ vektorok által kifeszített paralelepipedon előjeles térfogata

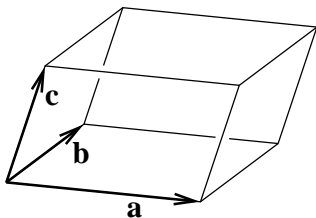
Vegyes szorzat

A vegyes szorzat geometriai jelentése:

$\mathbf{abc} = 0 \iff \mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ lineárisan összefüggő (egysíkú) vektorok

Ha pedig $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ nem egysíkú:

$\mathbf{abc} =$ az $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ vektorok által kifeszített paralelepipedon előjeles térfogata

Előjel nélkül:

$$V = \text{alapterület} \cdot \text{magasság}$$

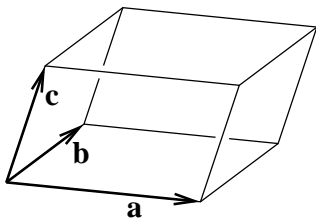
Vegyes szorzat

A vegyes szorzat geometriai jelentése:

$\mathbf{abc} = 0 \iff \mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ lineárisan összefüggő (egysíkú) vektorok

Ha pedig $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ nem egysíkú:

$\mathbf{abc} =$ az $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ vektorok által kifeszített paralelepipedon előjeles térfogata

Előjel nélkül:

$$\begin{aligned} V &= \text{alapterület} \cdot \text{magasság} = \\ &= |\mathbf{a} \times \mathbf{b}| \cdot \end{aligned}$$

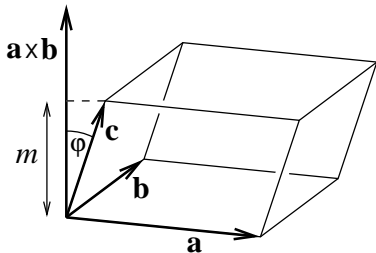
Vegyes szorzat

A vegyes szorzat geometriai jelentése:

$\mathbf{abc} = 0 \iff \mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ lineárisan összefüggő (egysíkú) vektorok

Ha pedig $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ nem egysíkú:

$\mathbf{abc} =$ az $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ vektorok által kifeszített paralelepipedon előjeles térfogata

Előjel nélkül:

$$\begin{aligned} V &= \text{alapterület} \cdot \text{magasság} = \\ &= |\mathbf{a} \times \mathbf{b}| \cdot (|\mathbf{c}| \cdot |\cos \varphi|) \end{aligned}$$

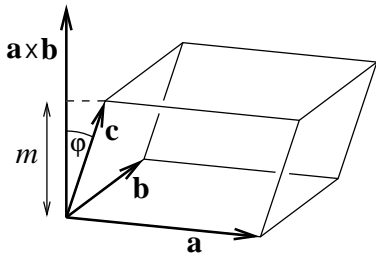
Vegyes szorzat

A vegyes szorzat geometriai jelentése:

$\mathbf{abc} = 0 \iff \mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ lineárisan összefüggő (egysíkú) vektorok

Ha pedig $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ nem egysíkú:

$\mathbf{abc} =$ az $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ vektorok által kifeszített paralelepipedon előjeles térfogata

Előjel nélkül:

$$\begin{aligned} V &= \text{alapterület} \cdot \text{magasság} = \\ &= |\mathbf{a} \times \mathbf{b}| \cdot (|\mathbf{c}| \cdot |\cos \varphi|) = \\ &= |(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c}| \end{aligned}$$

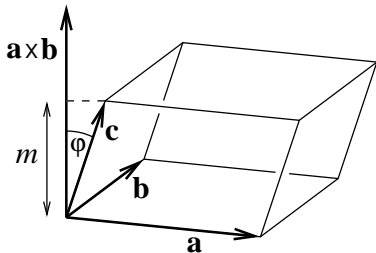
Vegyes szorzat

A vegyes szorzat geometriai jelentése:

$\mathbf{abc} = 0 \iff \mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ lineárisan összefüggő (egysíkú) vektorok

Ha pedig $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ nem egysíkú:

$\mathbf{abc} =$ az $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ vektorok által kifeszített paralelepipedon előjeles térfogata

Előjel nélkül:

$$\begin{aligned} V &= \text{alapterület} \cdot \text{magasság} = \\ &= |\mathbf{a} \times \mathbf{b}| \cdot (|\mathbf{c}| \cdot |\cos \varphi|) = \\ &= |(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c}| = |\mathbf{abc}| \end{aligned}$$

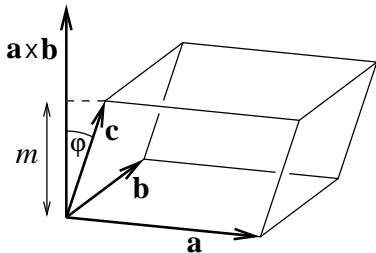
Vegyes szorzat

A vegyes szorzat geometriai jelentése:

$\mathbf{abc} = 0 \iff \mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ lineárisan összefüggő (egysíkú) vektorok

Ha pedig $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ nem egysíkú:

$\mathbf{abc} =$ az $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ vektorok által kifeszített paralelepipedon előjeles térfogata

Előjel nélkül:

$$\begin{aligned} V &= \text{alapterület} \cdot \text{magasság} = \\ &= |\mathbf{a} \times \mathbf{b}| \cdot (|\mathbf{c}| \cdot |\cos \varphi|) = \\ &= |(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c}| = |\mathbf{abc}| \end{aligned}$$

Az előjel: > 0 , ha $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}$ jobbrendszer; < 0 , ha balrendszer.

Vektorazonosságok

Vektorazonosságok

1. A kifejtési tétel

Vektorazonosságok

1. A kifejtési tétel

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Vektorazonosságok

1. A kifejtési tétel

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Megjegyzések (bizonyítás előtt):

Vektorazonosságok

1. A kifejtési tétel

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Megjegyzések (bizonyítás előtt):

- A zárójelek nem hagyhatók el. (A jobb oldalon **nem** vegyes szorzatok állnak!)
- A tételből is látszik, hogy a vektoriális szorzás nem asszociatív művelet:

Vektorazonosságok

1. A kifejtési tétel

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Megjegyzések (bizonyítás előtt):

- A zárójelek nem hagyhatók el. (A jobb oldalon **nem** vegyes szorzatok állnak!)
- A tételből is látszik, hogy a vektoriális szorzás nem asszociatív művelet: ha $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{c}$, akkor a két jobb oldal általában nem egyenlő,

Vektorazonosságok

1. A kifejtési tétel

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Megjegyzések (bizonyítás előtt):

- A zárójelek nem hagyhatók el. (A jobb oldalon **nem** vegyes szorzatok állnak!)
- A tételből is látszik, hogy a vektoriális szorzás nem asszociatív művelet: ha $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{c}$, akkor a két jobb oldal általában nem egyenlő, így $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} \neq \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c})$.

Vektorazonosságok

1. A kifejtési tétel

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Megjegyzések (bizonyítás előtt):

- A zárójelek nem hagyhatók el. (A jobb oldalon **nem** vegyes szorzatok állnak!)
- A tételből is látszik, hogy a vektoriális szorzás nem asszociatív művelet: ha $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{c}$, akkor a két jobb oldal általában nem egyenlő, így $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} \neq \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c})$.
- Tegyük fel, hogy $\mathbf{a} \parallel \mathbf{b}$. Az $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c}$ vektor merőleges $\mathbf{a} \times \mathbf{b}$ -re,

Vektorazonosságok

1. A kifejtési tétel

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Megjegyzések (bizonyítás előtt):

- A zárójelek nem hagyhatók el. (A jobb oldalon **nem** vegyes szorzatok állnak!)
- A tételből is látszik, hogy a vektoriális szorzás nem asszociatív művelet: ha $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{c}$, akkor a két jobb oldal általában nem egyenlő, így $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} \neq \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c})$.
- Tegyük fel, hogy $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{b}$. Az $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c}$ vektor merőleges $\mathbf{a} \times \mathbf{b}$ -re, ezért benne fekszik $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ síkjában.

Vektorazonosságok

1. A kifejtési tétel

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Megjegyzések (bizonyítás előtt):

- A zárójelek nem hagyhatók el. (A jobb oldalon **nem** vegyes szorzatok állnak!)
- A tételből is látszik, hogy a vektoriális szorzás nem asszociatív művelet: ha $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{c}$, akkor a két jobb oldal általában nem egyenlő, így $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} \neq \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c})$.
- Tegyük fel, hogy $\mathbf{a} \parallel \mathbf{b}$. Az $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c}$ vektor merőleges $\mathbf{a} \times \mathbf{b}$ -re, ezért benne fekszik $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ síkjában. Emiatt $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c}$ biztosan előáll $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ kombinációjaként.

Vektorazonosságok

1. A kifejtési tétel

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Megjegyzések (bizonyítás előtt):

- A zárójelek nem hagyhatók el. (A jobb oldalon **nem** vegyes szorzatok állnak!)
- A tételből is látszik, hogy a vektoriális szorzás nem asszociatív művelet: ha $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{c}$, akkor a két jobb oldal általában nem egyenlő, így $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} \neq \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c})$.
- Tegyük fel, hogy $\mathbf{a} \parallel \mathbf{b}$. Az $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c}$ vektor merőleges $\mathbf{a} \times \mathbf{b}$ -re, ezért benne fekszik $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ síkjában. Emiatt $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c}$ biztosan előáll $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ kombinációjaként.
A tétel az ehhez szükséges együtthatókat adja meg.

Vektorazonosságok

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Bizonyítás:

Vektorazonosságok

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Bizonyítás:

Elég (i)-et bebizonyítani, ugyanis (i)-ből könnyen következik (ii):

Vektorazonosságok

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Bizonyítás:

Elég (i)-et bebizonyítani, ugyanis (i)-ből könnyen következik (ii):

$$\mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = -(\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} =$$

Vektorazonosságok

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Bizonyítás:

Elég (i)-et bebizonyítani, ugyanis (i)-ből könnyen következik (ii):

$$\begin{aligned} \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) &= -(\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} = ((i)\text{-et felhasználva}) = \\ &= -((\mathbf{ba})\mathbf{c} - (\mathbf{ca})\mathbf{b}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}. \end{aligned}$$

Vektorazonosságok

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Bizonyítás:

Elég (i)-et bebizonyítani, ugyanis (i)-ből könnyen következik (ii):

$$\begin{aligned} \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) &= -(\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} = ((i)\text{-et felhasználva}) = \\ &= -((\mathbf{ba})\mathbf{c} - (\mathbf{ca})\mathbf{b}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}. \end{aligned}$$

Feltehető, hogy $\mathbf{a} \neq \mathbf{0}$, ui. $\mathbf{a} = \mathbf{0}$ esetén mindkét oldal $\mathbf{0}$.

Vektorazonosságok

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Bizonyítás:

Elég (i)-et bebizonyítani, ugyanis (i)-ből könnyen következik (ii):

$$\begin{aligned} \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) &= -(\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} = ((i)\text{-et felhasználva}) = \\ &= -((\mathbf{ba})\mathbf{c} - (\mathbf{ca})\mathbf{b}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}. \end{aligned}$$

Feltehető, hogy $\mathbf{a} \neq \mathbf{0}$, ui. $\mathbf{a} = \mathbf{0}$ esetén mindkét oldal $\mathbf{0}$.

Ha $\mathbf{a} \parallel \mathbf{b}$, akkor is mindkét oldal $\mathbf{0}$:

Vektorazonosságok

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Bizonyítás:

Elég (i)-et bebizonyítani, ugyanis (i)-ből könnyen következik (ii):

$$\begin{aligned} \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) &= -(\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} = ((i)\text{-et felhasználva}) = \\ &= -((\mathbf{ba})\mathbf{c} - (\mathbf{ca})\mathbf{b}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}. \end{aligned}$$

Feltehető, hogy $\mathbf{a} \neq \mathbf{0}$, ui. $\mathbf{a} = \mathbf{0}$ esetén mindkét oldal $\mathbf{0}$.

Ha $\mathbf{a} \parallel \mathbf{b}$, akkor is mindkét oldal $\mathbf{0}$:

ugyanis a bal oldalon $\mathbf{a} \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$,

Vektorazonosságok

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Bizonyítás:

Elég (i)-et bebizonyítani, ugyanis (i)-ből könnyen következik (ii):

$$\begin{aligned} \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) &= -(\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} = ((i)\text{-et felhasználva}) = \\ &= -((\mathbf{ba})\mathbf{c} - (\mathbf{ca})\mathbf{b}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}. \end{aligned}$$

Feltehető, hogy $\mathbf{a} \neq \mathbf{0}$, ui. $\mathbf{a} = \mathbf{0}$ esetén mindkét oldal $\mathbf{0}$.

Ha $\mathbf{a} \parallel \mathbf{b}$, akkor is mindkét oldal $\mathbf{0}$:

ugyanis a bal oldalon $\mathbf{a} \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$, a jobb oldalon pedig $\mathbf{b}$ helyett $\lambda \mathbf{a}$ írható,

Vektorazonosságok

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Bizonyítás:

Elég (i)-et bebizonyítani, ugyanis (i)-ből könnyen következik (ii):

$$\begin{aligned} \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) &= -(\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} = ((i)\text{-et felhasználva}) = \\ &= -((\mathbf{ba})\mathbf{c} - (\mathbf{ca})\mathbf{b}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}. \end{aligned}$$

Feltehető, hogy $\mathbf{a} \neq \mathbf{0}$, ui. $\mathbf{a} = \mathbf{0}$ esetén mindkét oldal $\mathbf{0}$.

Ha $\mathbf{a} \parallel \mathbf{b}$, akkor is mindkét oldal $\mathbf{0}$:

ugyanis a bal oldalon $\mathbf{a} \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$, a jobb oldalon pedig $\mathbf{b}$ helyett $\lambda\mathbf{a}$ írható, amivel

$$(\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a} = (\mathbf{ac})(\lambda\mathbf{a}) - (\lambda\mathbf{ac})\mathbf{a}$$

Vektorazonosságok

Tétel

$$(i) \quad (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

$$(ii) \quad \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}$$

Bizonyítás:

Elég (i)-et bebizonyítani, ugyanis (i)-ből könnyen következik (ii):

$$\begin{aligned} \mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) &= -(\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} = ((i)\text{-et felhasználva}) = \\ &= -((\mathbf{ba})\mathbf{c} - (\mathbf{ca})\mathbf{b}) = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}. \end{aligned}$$

Feltehető, hogy $\mathbf{a} \neq \mathbf{0}$, ui. $\mathbf{a} = \mathbf{0}$ esetén mindkét oldal $\mathbf{0}$.

Ha $\mathbf{a} \parallel \mathbf{b}$, akkor is mindkét oldal $\mathbf{0}$:

ugyanis a bal oldalon $\mathbf{a} \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$, a jobb oldalon pedig $\mathbf{b}$ helyett $\lambda \mathbf{a}$ írható, amivel

$$(\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a} = (\mathbf{ac})(\lambda \mathbf{a}) - (\lambda \mathbf{ac})\mathbf{a} = \lambda((\mathbf{ac})\mathbf{a} - (\mathbf{ac})\mathbf{a}) = \mathbf{0}.$$

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Legyen végül $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{b}$.

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Legyen végül $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{b}$.

Tartsuk $\mathbf{a}$ -t és $\mathbf{b}$ -t rögzítve és vizsgáljuk a bal oldalt is és a jobb oldalt is mint a $\mathbf{c}$ vektorváltozó függvényét.

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Legyen végül $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{b}$.

Tartsuk $\mathbf{a}$ -t és $\mathbf{b}$ -t rögzítve és vizsgáljuk a bal oldalt is és a jobb oldalt is mint a $\mathbf{c}$ vektorváltozó függvényét.

A szorzások műveleti tulajdonságai miatt ezek **lineáris** leképezések.

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Legyen végül $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{b}$.

Tartsuk $\mathbf{a}$ -t és $\mathbf{b}$ -t rögzítve és vizsgáljuk a bal oldalt is és a jobb oldalt is mint a $\mathbf{c}$ vektorváltozó függvényét.

A szorzások műveleti tulajdonságai miatt ezek **lineáris** leképezések.

Egy lineáris leképezést egyértelműen meghatároz, hogy valamely rögzített bázishoz tartozó vektorokon milyen értékeket vesz fel.

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Legyen végül $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{b}$.

Tartsuk $\mathbf{a}$ -t és $\mathbf{b}$ -t rögzítve és vizsgáljuk a bal oldalt is és a jobb oldalt is mint a $\mathbf{c}$ vektorváltozó függvényét.

A szorzások műveleti tulajdonságai miatt ezek **lineáris** leképezések.

Egy lineáris leképezést egyértelműen meghatároz, hogy valamely rögzített bázishoz tartozó vektorokon milyen értékeket vesz fel.

Az $\mathbf{a} \nparallel \mathbf{b}$ kikötés miatt az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{a} \times \mathbf{b}$ vektorok bázist alkotnak a tér vektorai számára.

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

$$\text{a bal oldalon } (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0},$$

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

a bal oldalon $(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0}$,

a jobb oldal pedig $\mathbf{a} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ és $\mathbf{b} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ miatt $\mathbf{0}$.

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

$$\text{a bal oldalon } (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0},$$

$$\text{a jobb oldal pedig } \mathbf{a} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \text{ és } \mathbf{b} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \text{ miatt } \mathbf{0}.$$

Legyen most $\mathbf{c} = \mathbf{a}$

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

$$\text{a bal oldalon } (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0},$$

$$\text{a jobb oldal pedig } \mathbf{a} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \text{ és } \mathbf{b} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \text{ miatt } \mathbf{0}.$$

Legyen most $\mathbf{c} = \mathbf{a}$ (a $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ eset hasonlóan intézhető el):

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

$$\text{a bal oldalon } (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0},$$

$$\text{a jobb oldal pedig } \mathbf{a} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \text{ és } \mathbf{b} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \text{ miatt } \mathbf{0}.$$

Legyen most $\mathbf{c} = \mathbf{a}$ (a $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ eset hasonlóan intézhető el):

Még azt is feltehetjük, hogy $\mathbf{a} = \mathbf{e}$ egységvektor,

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

$$\text{a bal oldalon } (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0},$$

a jobb oldal pedig $\mathbf{a} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ és $\mathbf{b} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ miatt $\mathbf{0}$.

Legyen most $\mathbf{c} = \mathbf{a}$ (a $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ eset hasonlóan intézhető el):

Még azt is feltehetjük, hogy $\mathbf{a} = \mathbf{e}$ egységvektor, ezzel

$$\text{a bal oldal } (\mathbf{e} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{e}$$

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

$$\text{a bal oldalon } (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0},$$

a jobb oldal pedig $\mathbf{a} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ és $\mathbf{b} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ miatt $\mathbf{0}$.

Legyen most $\mathbf{c} = \mathbf{a}$ (a $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ eset hasonlóan intézhető el):

Még azt is feltehetjük, hogy $\mathbf{a} = \mathbf{e}$ egységvektor, ezzel

$$\text{a bal oldal } (\mathbf{e} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{e} = \mathbf{b}_m,$$

a $\mathbf{b}$ vektor $\mathbf{e}$ -re merőleges összetevője,

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

$$\text{a bal oldalon } (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0},$$

a jobb oldal pedig $\mathbf{a} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ és $\mathbf{b} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ miatt $\mathbf{0}$.

Legyen most $\mathbf{c} = \mathbf{a}$ (a $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ eset hasonlóan intézhető el):

Még azt is feltehetjük, hogy $\mathbf{a} = \mathbf{e}$ egységvektor, ezzel

$$\text{a bal oldal } (\mathbf{e} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{e} = \mathbf{b}_m,$$

a $\mathbf{b}$ vektor $\mathbf{e}$ -re merőleges összetevője,

$$\text{a jobb oldal } (\mathbf{ee})\mathbf{b} - (\mathbf{be})\mathbf{e}$$

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

$$\text{a bal oldalon } (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0},$$

a jobb oldal pedig $\mathbf{a} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ és $\mathbf{b} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ miatt $\mathbf{0}$.

Legyen most $\mathbf{c} = \mathbf{a}$ (a $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ eset hasonlóan intézhető el):

Még azt is feltehetjük, hogy $\mathbf{a} = \mathbf{e}$ egységvektor, ezzel

$$\text{a bal oldal } (\mathbf{e} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{e} = \mathbf{b}_m,$$

a $\mathbf{b}$ vektor $\mathbf{e}$ -re merőleges összetevője,

$$\text{a jobb oldal } (\mathbf{ee})\mathbf{b} - (\mathbf{be})\mathbf{e} = \mathbf{b} - (\mathbf{eb})\mathbf{e}$$

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

$$\text{a bal oldalon } (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0},$$

a jobb oldal pedig $\mathbf{a} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ és $\mathbf{b} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ miatt $\mathbf{0}$.

Legyen most $\mathbf{c} = \mathbf{a}$ (a $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ eset hasonlóan intézhető el):

Még azt is feltehetjük, hogy $\mathbf{a} = \mathbf{e}$ egységvektor, ezzel

$$\text{a bal oldal } (\mathbf{e} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{e} = \mathbf{b}_m,$$

a $\mathbf{b}$ vektor $\mathbf{e}$ -re merőleges összetevője,

$$\text{a jobb oldal } (\mathbf{ee})\mathbf{b} - (\mathbf{be})\mathbf{e} = \mathbf{b} - (\mathbf{eb})\mathbf{e} = \mathbf{b} - \mathbf{b}_p,$$

ahol $\mathbf{b}_p$ a párhuzamos összetevő.

Vektorazonosságok

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} = (\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}$$

Ezért a kifejtési tételt elég a $\mathbf{c} = \mathbf{a}$, $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ és a $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$ esetekre belátni.

Ha $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b}$, akkor mindkét oldal $\mathbf{0}$:

$$\text{a bal oldalon } (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) = \mathbf{0},$$

a jobb oldal pedig $\mathbf{a} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ és $\mathbf{b} \perp (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$ miatt $\mathbf{0}$.

Legyen most $\mathbf{c} = \mathbf{a}$ (a $\mathbf{c} = \mathbf{b}$ eset hasonlóan intézhető el):

Még azt is feltehetjük, hogy $\mathbf{a} = \mathbf{e}$ egységvektor, ezzel

$$\text{a bal oldal } (\mathbf{e} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{e} = \mathbf{b}_m,$$

a $\mathbf{b}$ vektor $\mathbf{e}$ -re merőleges összetevője,

$$\text{a jobb oldal } (\mathbf{ee})\mathbf{b} - (\mathbf{be})\mathbf{e} = \mathbf{b} - (\mathbf{eb})\mathbf{e} = \mathbf{b} - \mathbf{b}_p,$$

ahol $\mathbf{b}_p$ a párhuzamos összetevő.

Így $\mathbf{b} = \mathbf{b}_p + \mathbf{b}_m$ miatt a bizonyítás kész.

Vektorazonosságok

Vektorazonosságok

2. A Jacobi-azonosság

Vektorazonosságok

2. A Jacobi-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$$

Vektorazonosságok

2. A Jacobi-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$$

Megjegyzés:

Vektorazonosságok

2. A Jacobi-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$$

Megjegyzés:

A vektoriális szorzásnak ezt a tulajdonságát szokás az asszociativitás „helyettesítőjének” tekinteni.

Vektorazonosságok

2. A Jacobi-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$$

Megjegyzés:

A vektoriális szorzásnak ezt a tulajdonságát szokás az asszociativitás „helyettesítőjének” tekinteni.

A Jacobi-azonosság könnyen levezethető a kifejtési tételből:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} =$$

Vektorazonosságok

2. A Jacobi-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$$

Megjegyzés:

A vektoriális szorzásnak ezt a tulajdonságát szokás az asszociativitás „helyettesítőjének” tekinteni.

A Jacobi-azonosság könnyen levezethető a kifejtési tételből:

$$\begin{aligned}(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} &= \\ &= ((\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a})\end{aligned}$$

Vektorazonosságok

2. A Jacobi-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$$

Megjegyzés:

A vektoriális szorzásnak ezt a tulajdonságát szokás az asszociativitás „helyettesítőjének” tekinteni.

A Jacobi-azonosság könnyen levezethető a kifejtési tételből:

$$\begin{aligned} & (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \\ & = ((\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}) + ((\mathbf{ba})\mathbf{c} - (\mathbf{ca})\mathbf{b}) \end{aligned}$$

Vektorazonosságok

2. A Jacobi-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$$

Megjegyzés:

A vektoriális szorzásnak ezt a tulajdonságát szokás az asszociativitás „helyettesítőjének” tekinteni.

A Jacobi-azonosság könnyen levezethető a kifejtési tételből:

$$\begin{aligned} & (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \\ & = ((\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}) + ((\mathbf{ba})\mathbf{c} - (\mathbf{ca})\mathbf{b}) + ((\mathbf{cb})\mathbf{a} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}) \end{aligned}$$

Vektorazonosságok

2. A Jacobi-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \mathbf{0}$$

Megjegyzés:

A vektoriális szorzásnak ezt a tulajdonságát szokás az asszociativitás „helyettesítőjének” tekinteni.

A Jacobi-azonosság könnyen levezethető a kifejtési tételből:

$$\begin{aligned} & (\mathbf{a} \times \mathbf{b}) \times \mathbf{c} + (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) \times \mathbf{a} + (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) \times \mathbf{b} = \\ & = ((\mathbf{ac})\mathbf{b} - (\mathbf{bc})\mathbf{a}) + ((\mathbf{ba})\mathbf{c} - (\mathbf{ca})\mathbf{b}) + ((\mathbf{cb})\mathbf{a} - (\mathbf{ab})\mathbf{c}) = \\ & = \mathbf{0} \end{aligned}$$

Vektorazonosságok

Vektorazonosságok

3. A Lagrange-azonosság

Vektorazonosságok

3. A Lagrange-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \begin{vmatrix} \mathbf{ac} & \mathbf{bc} \\ \mathbf{ad} & \mathbf{bd} \end{vmatrix}$$

Vektorazonosságok

3. A Lagrange-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \begin{vmatrix} \mathbf{ac} & \mathbf{bc} \\ \mathbf{ad} & \mathbf{bd} \end{vmatrix}$$

A Lagrange-azonosság a felcserélési tétel és a kifejtési tétel következményeként adódik:

Vektorazonosságok

3. A Lagrange-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \begin{vmatrix} \mathbf{a} \cdot \mathbf{c} & \mathbf{b} \cdot \mathbf{c} \\ \mathbf{a} \cdot \mathbf{d} & \mathbf{b} \cdot \mathbf{d} \end{vmatrix}$$

A Lagrange-azonosság a felcserélési tétel és a kifejtési tétel következményeként adódik:

Az $(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d})$ skaláris szorzat felfogható az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{v} = \mathbf{c} \times \mathbf{d}$ vektorok $\mathbf{a} \cdot \mathbf{b} \cdot \mathbf{v}$ vegyes szorzataként,

Vektorazonosságok

3. A Lagrange-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \begin{vmatrix} \mathbf{a} \cdot \mathbf{c} & \mathbf{b} \cdot \mathbf{c} \\ \mathbf{a} \cdot \mathbf{d} & \mathbf{b} \cdot \mathbf{d} \end{vmatrix}$$

A Lagrange-azonosság a felcserélési tétel és a kifejtési tétel következményeként adódik:

Az $(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d})$ skaláris szorzat felfogható az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{v} = \mathbf{c} \times \mathbf{d}$ vektorok $\mathbf{a} \cdot \mathbf{b} \cdot \mathbf{v}$ vegyes szorzataként, amelyet $\mathbf{a}(\mathbf{b} \times \mathbf{v})$ alakban is írhatunk:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \mathbf{a}(\mathbf{b} \times (\mathbf{c} \times \mathbf{d}))$$

Vektorazonosságok

3. A Lagrange-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \begin{vmatrix} \mathbf{a} \cdot \mathbf{c} & \mathbf{b} \cdot \mathbf{c} \\ \mathbf{a} \cdot \mathbf{d} & \mathbf{b} \cdot \mathbf{d} \end{vmatrix}$$

A Lagrange-azonosság a felcserélési tétel és a kifejtési tétel következményeként adódik:

Az $(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d})$ skaláris szorzat felfogható az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{v} = \mathbf{c} \times \mathbf{d}$ vektorok $\mathbf{a} \cdot \mathbf{b} \cdot \mathbf{v}$ vegyes szorzataként, amelyet $\mathbf{a}(\mathbf{b} \times \mathbf{v})$ alakban is írhatunk:

$$\begin{aligned} (\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) &= \mathbf{a}(\mathbf{b} \times (\mathbf{c} \times \mathbf{d})) = \\ &= \mathbf{a}((\mathbf{b} \cdot \mathbf{d})\mathbf{c} - (\mathbf{b} \cdot \mathbf{c})\mathbf{d}) \end{aligned}$$

Vektorazonosságok

3. A Lagrange-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \begin{vmatrix} \mathbf{a} \cdot \mathbf{c} & \mathbf{b} \cdot \mathbf{c} \\ \mathbf{a} \cdot \mathbf{d} & \mathbf{b} \cdot \mathbf{d} \end{vmatrix}$$

A Lagrange-azonosság a felcserélési tétel és a kifejtési tétel következményeként adódik:

Az $(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d})$ skaláris szorzat felfogható az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{v} = \mathbf{c} \times \mathbf{d}$ vektorok $\mathbf{a} \cdot \mathbf{b} \cdot \mathbf{v}$ vegyes szorzataként, amelyet $\mathbf{a}(\mathbf{b} \times \mathbf{v})$ alakban is írhatunk:

$$\begin{aligned} (\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) &= \mathbf{a}(\mathbf{b} \times (\mathbf{c} \times \mathbf{d})) = \\ &= \mathbf{a}((\mathbf{b} \cdot \mathbf{d})\mathbf{c} - (\mathbf{b} \cdot \mathbf{c})\mathbf{d}) = (\mathbf{a} \cdot \mathbf{c})(\mathbf{b} \cdot \mathbf{d}) - \end{aligned}$$

Vektorazonosságok

3. A Lagrange-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \begin{vmatrix} \mathbf{ac} & \mathbf{bc} \\ \mathbf{ad} & \mathbf{bd} \end{vmatrix}$$

A Lagrange-azonosság a felcserélési tétel és a kifejtési tétel következményeként adódik:

Az $(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d})$ skaláris szorzat felfogható az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{v} = \mathbf{c} \times \mathbf{d}$ vektorok $\mathbf{abv}$ vegyes szorzataként, amelyet $\mathbf{a}(\mathbf{b} \times \mathbf{v})$ alakban is írhatunk:

$$\begin{aligned} (\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) &= \mathbf{a}(\mathbf{b} \times (\mathbf{c} \times \mathbf{d})) = \\ &= \mathbf{a}((\mathbf{bd})\mathbf{c} - (\mathbf{bc})\mathbf{d}) = (\mathbf{ac})(\mathbf{bd}) - (\mathbf{bc})(\mathbf{ad}) \end{aligned}$$

Vektorazonosságok

3. A Lagrange-azonosság

Tétel

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \begin{vmatrix} \mathbf{a}\mathbf{c} & \mathbf{b}\mathbf{c} \\ \mathbf{a}\mathbf{d} & \mathbf{b}\mathbf{d} \end{vmatrix}$$

A Lagrange-azonosság a felcserélési tétel és a kifejtési tétel következményeként adódik:

Az $(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d})$ skaláris szorzat felfogható az $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{v} = \mathbf{c} \times \mathbf{d}$ vektorok $\mathbf{a}\mathbf{b}\mathbf{v}$ vegyes szorzataként, amelyet $\mathbf{a}(\mathbf{b} \times \mathbf{v})$ alakban is írhatunk:

$$\begin{aligned} (\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) &= \mathbf{a}(\mathbf{b} \times (\mathbf{c} \times \mathbf{d})) = \\ &= \mathbf{a}((\mathbf{b}\mathbf{d})\mathbf{c} - (\mathbf{b}\mathbf{c})\mathbf{d}) = (\mathbf{a}\mathbf{c})(\mathbf{b}\mathbf{d}) - (\mathbf{a}\mathbf{d})(\mathbf{b}\mathbf{c}) = \begin{vmatrix} \mathbf{a}\mathbf{c} & \mathbf{b}\mathbf{c} \\ \mathbf{a}\mathbf{d} & \mathbf{b}\mathbf{d} \end{vmatrix} \end{aligned}$$

Vektorazonosságok

Megjegyzések:

Vektorazonosságok

Megjegyzések:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \begin{vmatrix} \mathbf{a} \cdot \mathbf{c} & \mathbf{b} \cdot \mathbf{c} \\ \mathbf{a} \cdot \mathbf{d} & \mathbf{b} \cdot \mathbf{d} \end{vmatrix}$$

- Tekintsük Lagrange-azonosságnak azt a speciális esetét, amikor $\mathbf{a} = \mathbf{c}$ és $\mathbf{b} = \mathbf{d}$:

Vektorazonosságok

Megjegyzések:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})(\mathbf{c} \times \mathbf{d}) = \begin{vmatrix} \mathbf{ac} & \mathbf{bc} \\ \mathbf{ad} & \mathbf{bd} \end{vmatrix}$$

- Tekintsük Lagrange-azonosságnak azt a speciális esetét, amikor $\mathbf{a} = \mathbf{c}$ és $\mathbf{b} = \mathbf{d}$:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})^2 = \mathbf{a}^2\mathbf{b}^2 - (\mathbf{ab})^2.$$

Vektorazonosságok

Megjegyzések:

- Tekintsük Lagrange-azonosságnak azt a speciális esetét, amikor $\mathbf{a} = \mathbf{c}$ és $\mathbf{b} = \mathbf{d}$:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})^2 = \mathbf{a}^2 \mathbf{b}^2 - (\mathbf{a} \cdot \mathbf{b})^2.$$

A közös $|\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ tényezővel osztva

Vektorazonosságok

Megjegyzések:

- Tekintsük Lagrange-azonosságnak azt a speciális esetét, amikor $\mathbf{a} = \mathbf{c}$ és $\mathbf{b} = \mathbf{d}$:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})^2 = \mathbf{a}^2 \mathbf{b}^2 - (\mathbf{a} \cdot \mathbf{b})^2.$$

A közös $|\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ tényezővel osztva a jól ismert

$$\sin^2 \varphi = 1 - \cos^2 \varphi$$

azonossághoz jutunk (ahol $\varphi = (\mathbf{a}, \mathbf{b}) \sphericalangle$).

Vektorazonosságok

Megjegyzések:

- Tekintsük Lagrange-azonosságnak azt a speciális esetét, amikor $\mathbf{a} = \mathbf{c}$ és $\mathbf{b} = \mathbf{d}$:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})^2 = \mathbf{a}^2 \mathbf{b}^2 - (\mathbf{a}\mathbf{b})^2.$$

A közös $|\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ tényezővel osztva a jól ismert

$$\sin^2 \varphi = 1 - \cos^2 \varphi$$

azonossághoz jutunk (ahol $\varphi = (\mathbf{a}, \mathbf{b}) \triangleleft$).

- A $\sin^2 \varphi \geq 0$, azaz $\cos^2 \varphi \leq 1$,

Vektorazonosságok

Megjegyzések:

- Tekintsük Lagrange-azonosságnak azt a speciális esetét, amikor $\mathbf{a} = \mathbf{c}$ és $\mathbf{b} = \mathbf{d}$:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})^2 = \mathbf{a}^2 \mathbf{b}^2 - (\mathbf{a}\mathbf{b})^2.$$

A közös $|\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ tényezővel osztva a jól ismert

$$\sin^2 \varphi = 1 - \cos^2 \varphi$$

azonossághoz jutunk (ahol $\varphi = (\mathbf{a}, \mathbf{b}) \triangleleft$).

- A $\sin^2 \varphi \geq 0$, azaz $\cos^2 \varphi \leq 1$, azaz $(\mathbf{a}\mathbf{b})^2 \leq |\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ egyenlőtlenség

Vektorazonosságok

Megjegyzések:

- Tekintsük Lagrange-azonosságnak azt a speciális esetét, amikor $\mathbf{a} = \mathbf{c}$ és $\mathbf{b} = \mathbf{d}$:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})^2 = \mathbf{a}^2 \mathbf{b}^2 - (\mathbf{a}\mathbf{b})^2.$$

A közös $|\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ tényezővel osztva a jól ismert

$$\sin^2 \varphi = 1 - \cos^2 \varphi$$

azonossághoz jutunk (ahol $\varphi = (\mathbf{a}, \mathbf{b}) \triangleleft$).

- A $\sin^2 \varphi \geq 0$, azaz $\cos^2 \varphi \leq 1$, azaz $(\mathbf{a}\mathbf{b})^2 \leq |\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ egyenlőtlenség az $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ vektorok koordinátáit használva átírható

Vektorazonosságok

Megjegyzések:

- Tekintsük Lagrange-azonosságnak azt a speciális esetét, amikor $\mathbf{a} = \mathbf{c}$ és $\mathbf{b} = \mathbf{d}$:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})^2 = \mathbf{a}^2 \mathbf{b}^2 - (\mathbf{a}\mathbf{b})^2.$$

A közös $|\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ tényezővel osztva a jól ismert

$$\sin^2 \varphi = 1 - \cos^2 \varphi$$

azonossághoz jutunk (ahol $\varphi = (\mathbf{a}, \mathbf{b}) \triangleleft$).

- A $\sin^2 \varphi \geq 0$, azaz $\cos^2 \varphi \leq 1$, azaz $(\mathbf{a}\mathbf{b})^2 \leq |\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ egyenlőtlenség az $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ vektorok koordinátáit használva átírható az

$$(a_1 b_1 + a_2 b_2 + a_3 b_3)^2 \leq (a_1^2 + a_2^2 + a_3^2)(b_1^2 + b_2^2 + b_3^2)$$

alakba.

Vektorazonosságok

Megjegyzések:

- Tekintsük Lagrange-azonosságnak azt a speciális esetét, amikor $\mathbf{a} = \mathbf{c}$ és $\mathbf{b} = \mathbf{d}$:

$$(\mathbf{a} \times \mathbf{b})^2 = \mathbf{a}^2 \mathbf{b}^2 - (\mathbf{a} \mathbf{b})^2.$$

A közös $|\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ tényezővel osztva a jól ismert

$$\sin^2 \varphi = 1 - \cos^2 \varphi$$

azonossághoz jutunk (ahol $\varphi = (\mathbf{a}, \mathbf{b}) \angle$).

- A $\sin^2 \varphi \geq 0$, azaz $\cos^2 \varphi \leq 1$, azaz $(\mathbf{a} \mathbf{b})^2 \leq |\mathbf{a}|^2 \cdot |\mathbf{b}|^2$ egyenlőtlenség az $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ vektorok koordinátáit használva átírható az

$$(a_1 b_1 + a_2 b_2 + a_3 b_3)^2 \leq (a_1^2 + a_2^2 + a_3^2)(b_1^2 + b_2^2 + b_3^2)$$

alakba. Ez pedig az analízisből ismert Cauchy-féle egyenlőtlenség speciális ($n = 3$) esete.

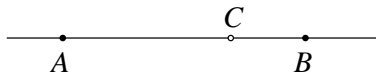
A félév anyaga

- A középiskolás előismeretek áttekintése
  - Alapfogalmak (térelemek és viszonyaik)
  - Transzformációk
  - Fontosabb geometriai alakzatok
- **Vektorgeometria**
  - Koordináták és vektorok
  - Vektorok szorzása
  - Vektorok alkalmazásai
- Sokszögek és poliéderek
  - Konvexitás
  - Sokszögek, konvex sokszögek, konvex poliéderek
  - Szabályos poliéderek

Osztóviszony

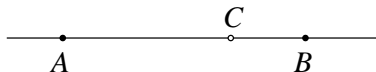
Osztóviszony

Tekintsünk egy e egyenest és rögzítsük rajta az A és B különböző pontokat. Válasszunk egy tetszőleges $C \in e$ pontot, amelyre $C \neq B$.

Osztóviszony

Tekintsünk egy e egyenest és rögzítsük rajta az A és B különböző pontokat. Válasszunk egy tetszőleges $C \in e$ pontot, amelyre $C \neq B$.

Definíció

A C pontnak A -ra és B -re vonatkozó **osztóviszonyán**

Osztóviszony

Tekintsünk egy e egyenest és rögzítsük rajta az A és B különböző pontokat. Válasszunk egy tetszőleges $C \in e$ pontot, amelyre $C \neq B$.

Definíció

A C pontnak A -ra és B -re vonatkozó **osztóviszonyán** (vagy az ABC ponthármas osztóviszonyán)

Osztóviszony

Tekintsünk egy e egyenest és rögzítsük rajta az A és B különböző pontokat. Válasszunk egy tetszőleges $C \in e$ pontot, amelyre $C \neq B$.

Definíció

A C pontnak A -ra és B -re vonatkozó **osztóviszony**án (vagy az ABC ponthármas osztóviszonyán) az

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

számot értjük, ahol a számláló is és a nevező is irányított szakaszok előjeles hosszát jelenti.

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Ahhoz, hogy előjeles távolságokról beszélhessünk, az e egyenesen is rögzíteni kell egy irányítást.

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Ahhoz, hogy előjeles távolságokról beszélhessünk, az e egyenesen is rögzíteni kell egy irányítást. Vegyük azonban észre, hogy az osztóviszony értéke az irányítás megválasztásától független, hiszen ellentétes irányítás esetén a számláló is és a nevező is ellentétes előjelű.

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Ahhoz, hogy előjeles távolságokról beszélhessünk, az e egyenesen is rögzíteni kell egy irányítást. Vegyük azonban észre, hogy az osztóviszony értéke az irányítás megválasztásától független, hiszen ellentétes irányítás esetén a számláló is és a nevező is ellentétes előjelű. Ezért ahhoz, hogy osztóviszonyról beszélhessünk, nincsen szükség az e egyenes irányítására.

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Ahhoz, hogy előjeles távolságokról beszélhessünk, az e egyenesen is rögzíteni kell egy irányítást. Vegyük azonban észre, hogy az osztóviszony értéke az irányítás megválasztásától független, hiszen ellentétes irányítás esetén a számláló is és a nevező is ellentétes előjelű. Ezért ahhoz, hogy osztóviszonyról beszélhessünk, nincsen szükség az e egyenes irányítására.
- Az (ABC) jelölésben a három pont sorrendje lényeges, hiszen más-más szerepet játszanak a definícióban. Ez a sorrend független attól, hogy az e egyenesen hogyan követi egymást a három pont.

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Ha a C pont az A és B között van, akkor az (ABC) osztóviszony azt mondja meg, hogy C milyen arányban osztja az AB szakaszt. Például:

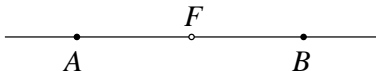
Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Ha a C pont az A és B között van, akkor az (ABC) osztóviszony azt mondja meg, hogy C milyen arányban osztja az AB szakaszt.

Például:

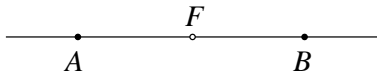
az AB szakasz F felezőpontjára $(ABF) = 1 : 1 = 1$,

Osztóviszony

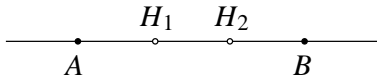
$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Ha a C pont az A és B között van, akkor az (ABC) osztóviszony azt mondja meg, hogy C milyen arányban osztja az AB szakaszt.
Például:

az AB szakasz F felezőpontjára $(ABF) = 1 : 1 = 1$,

az AB szakasz A -hoz közelebbi H_1 harmadolópontjára

$(ABH_1) = 1 : 2 = 1/2$,

a B -hez közelebbi H_2 -re $(ABH_2) = 2 : 1 = 2$.

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Általában, ha C az AB szakaszt az ábra szerint $\lambda : \mu$ arányban osztja,

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Általában, ha C az AB szakaszt az ábra szerint $\lambda : \mu$ arányban osztja, akkor

$$(ABC) = \frac{\lambda}{\mu}.$$

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Általában, ha C az AB szakaszt az ábra szerint $\lambda : \mu$ arányban osztja, akkor

$$(ABC) = \frac{\lambda}{\mu}.$$

- Látható, hogy $(ABC) > 0$ akkor és csak akkor áll, ha a C pont A és B között van.

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Általában, ha C az AB szakaszt az ábra szerint $\lambda : \mu$ arányban osztja, akkor

$$(ABC) = \frac{\lambda}{\mu}.$$

- Látható, hogy $(ABC) > 0$ akkor és csak akkor áll, ha a C pont A és B között van. Ha C akár az A -n túli, akár a B -n túli félegyenesre esik,

Osztóviszony

$$(ABC) = \frac{AC}{CB}$$

Megjegyzések:

- Általában, ha C az AB szakaszt az ábra szerint $\lambda : \mu$ arányban osztja, akkor

$$(ABC) = \frac{\lambda}{\mu}.$$

- Látható, hogy $(ABC) > 0$ akkor és csak akkor áll, ha a C pont A és B között van. Ha C akár az A -n túli, akár a B -n túli félegyenesre esik, a számlálóban és a nevezőben ellentétes irányú szakasz áll, ezért a hányados negatív.

Osztóviszony

- Vezessük be az x koordinátát az e egyenesen,

Osztóviszony

- Vezessük be az x koordinátát az e egyenesen, legyen $A = a$ és $B = b$ és állítsuk elő a $C = x$ pontra az $y = (ABC)$ osztóviszonyt mint x függvényét. Ekkor

Osztóviszony

- Vezessük be az x koordinátát az e egyenesen, legyen $A = a$ és $B = b$ és állítsuk elő a $C = x$ pontra az $y = (ABC)$ osztóviszonyt mint x függvényét. Ekkor

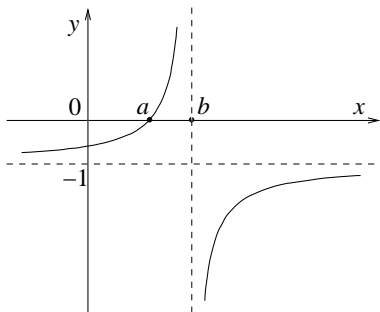
$$y = (ABC) = \frac{AC}{CB} = \frac{x - a}{b - x}.$$

Osztóviszony

- Vezessük be az x koordinátát az e egyenesen, legyen $A = a$ és $B = b$ és állítsuk elő a $C = x$ pontra az $y = (ABC)$ osztóviszonyt mint x függvényét. Ekkor

$$y = (ABC) = \frac{AC}{CB} = \frac{x - a}{b - x}.$$

Grafikusan:

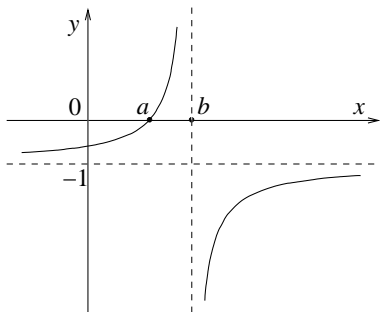

Osztóviszony

- Vezessük be az x koordinátát az e egyenesen, legyen $A = a$ és $B = b$ és állítsuk elő a $C = x$ pontra az $y = (ABC)$ osztóviszonyt mint x függvényét. Ekkor

$$y = (ABC) = \frac{AC}{CB} = \frac{x - a}{b - x}.$$

Grafikusan:

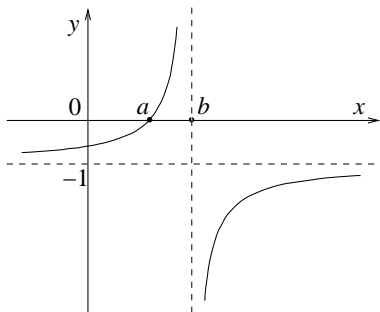
- Látható, hogy az $y = -1$ szám kivételével az osztóviszony minden valós értéket felvesz, mégpedig pontosan egyszer.

Osztóviszony

- Vezessük be az x koordinátát az e egyenesen, legyen $A = a$ és $B = b$ és állítsuk elő a $C = x$ pontra az $y = (ABC)$ osztóviszonyt mint x függvényét. Ekkor

$$y = (ABC) = \frac{AC}{CB} = \frac{x - a}{b - x}.$$

Grafikusan:

- Látható, hogy az $y = -1$ szám kivételével az osztóviszony minden valós értéket felvesz, mégpedig pontosan egyszer. (Tehát a C pont helyzetét az osztóviszony értéke egyértelműen meghatározza.)

Súlypont

Súlypont

Előzetes megjegyzések:

Súlypont

Előzetes megjegyzések:

- Nem fogjuk definiálni általában síkidomok, illetve testek súlypontját,

Súlypont

Előzetes megjegyzések:

- Nem fogjuk definiálni általában síkidomok, illetve testek súlypontját, mert ezek szabatos matematikai értelmezéséhez az integrálszámítás eszközei lennének szükségesek.

Súlypont

Előzetes megjegyzések:

- Nem fogjuk definiálni általában síkidomok, illetve testek súlypontját, mert ezek szabatos matematikai értelmezéséhez az integrálszámítás eszközei lennének szükségesek. Itt az ún. „diszkrét” tömegeloszlások vizsgálatára szorítkozunk,

Súlypont

Előzetes megjegyzések:

- Nem fogjuk definiálni általában síkidomok, illetve testek súlypontját, mert ezek szabatos matematikai értelmezéséhez az integrálszámítás eszközei lennének szükségesek. Itt az ún. „diszkrét” tömegeloszlások vizsgálatára szorítkozunk, mert ehhez a vektorok geometriája elegendő segédeszköz.

Súlypont

Előzetes megjegyzések:

- Nem fogjuk definiálni általában síkidomok, illetve testek súlypontját, mert ezek szabatos matematikai értelmezéséhez az integrálszámítás eszközei lennének szükségesek. Itt az ún. „diszkrét” tömegeloszlások vizsgálatára szorítkozunk, mert ehhez a vektorok geometriája elegendő segédeszköz.
- Véges sok pontból álló pontrendszereket vizsgálunk,

Súlypont

Előzetes megjegyzések:

- Nem fogjuk definiálni általában síkidomok, illetve testek súlypontját, mert ezek szabatos matematikai értelmezéséhez az integrálszámítás eszközei lennének szükségesek. Itt az ún. „diszkrét” tömegeloszlások vizsgálatára szorítkozunk, mert ehhez a vektorok geometriája elegendő segédeszköz.
- Véges sok pontból álló pontrendszereket vizsgálunk, és megengedjük, hogy ezek más és más súllyal legyenek figyelembe véve a súlypont meghatározásánál.

Súlypont

Előzetes megjegyzések:

- Nem fogjuk definiálni általában síkidomok, illetve testek súlypontját, mert ezek szabatos matematikai értelmezéséhez az integrálszámítás eszközei lennének szükségesek. Itt az ún. „diszkrét” tömegeloszlások vizsgálatára szorítkozunk, mert ehhez a vektorok geometriája elegendő segédeszköz.
- Véges sok pontból álló pontrendszereket vizsgálunk, és megengedjük, hogy ezek más és más súllyal legyenek figyelembe véve a súlypont meghatározásánál. Matematikai formába öntjük azt az elképzelést,

Súlypont

Előzetes megjegyzések:

- Nem fogjuk definiálni általában síkidomok, illetve testek súlypontját, mert ezek szabatos matematikai értelmezéséhez az integrálszámítás eszközei lennének szükségesek. Itt az ún. „diszkrét” tömegeloszlások vizsgálatára szorítkozunk, mert ehhez a vektorok geometriája elegendő segédeszköz.
- Véges sok pontból álló pontrendszereket vizsgálunk, és megengedjük, hogy ezek más és más súllyal legyenek figyelembe véve a súlypont meghatározásánál. Matematikai formába öntjük azt az elképzelést, hogy a súlypont „kiegyensúlyozza” a pontrendszert,

Súlypont

Előzetes megjegyzések:

- Nem fogjuk definiálni általában síkidomok, illetve testek súlypontját, mert ezek szabatos matematikai értelmezéséhez az integrálszámítás eszközei lennének szükségesek. Itt az ún. „diszkrét” tömegeloszlások vizsgálatára szorítkozunk, mert ehhez a vektorok geometriája elegendő segédeszköz.
- Véges sok pontból álló pontrendszereket vizsgálunk, és megengedjük, hogy ezek más és más súllyal legyenek figyelembe véve a súlypont meghatározásánál. Matematikai formába öntjük azt az elképzelést, hogy a súlypont „kiegyensúlyozza” a pontrendszert, azaz kiegyenlíti a pontrendszer együttes mechanikai hatását.

Súlypont

Definíció

A tér $A_1, A_2, \dots, A_n$ pontjait **súlyozott pontrendszernek** mondjuk, ha mindegyik ponthoz hozzárendeltünk egy-egy α_i ($i = 1, 2, \dots, n$) valós számot.

Súlypont

Definíció

A tér $A_1, A_2, \dots, A_n$ pontjait **súlyozott pontrendszernek** mondjuk, ha mindegyik ponthoz hozzárendeltünk egy-egy α_i ($i = 1, 2, \dots, n$) valós számot. Az α_i számot az A_i pont **súlyának** nevezzük.

Súlypont

Definíció

A tér $A_1, A_2, \dots, A_n$ pontjait **súlyozott pontrendszernek** mondjuk, ha mindegyik ponthoz hozzárendeltünk egy-egy α_i ($i = 1, 2, \dots, n$) valós számot. Az α_i számot az A_i pont **súlyának** nevezzük.

Megjegyzések:

Súlypont

Definíció

A tér $A_1, A_2, \dots, A_n$ pontjait **súlyozott pontrendszernek** mondjuk, ha mindegyik ponthoz hozzárendeltünk egy-egy α_i ($i = 1, 2, \dots, n$) valós számot. Az α_i számot az A_i pont **súlyának** nevezzük.

Megjegyzések:

- Nem követeljük meg, hogy a súlyok pozitívak legyenek; a pontrendszerben szerepelhetnek zérus, sőt, akár negatív súllyal ellátott pontok is.

Súlypont

Definíció

A tér $A_1, A_2, \dots, A_n$ pontjait **súlyozott pontrendszernek** mondjuk, ha mindegyik ponthoz hozzárendeltünk egy-egy α_i ($i = 1, 2, \dots, n$) valós számot. Az α_i számot az A_i pont **súlyának** nevezzük.

Megjegyzések:

- Nem követeljük meg, hogy a súlyok pozitívak legyenek; a pontrendszerben szerepelhetnek zérus, sőt, akár negatív súllyal ellátott pontok is.
- Nem kell külön definiálnunk a síkbeli, illetve egyenesen fekvő súlyozott pontrendszer fogalmát, mert ezek felfoghatók a fenti definíció speciális eseteként.

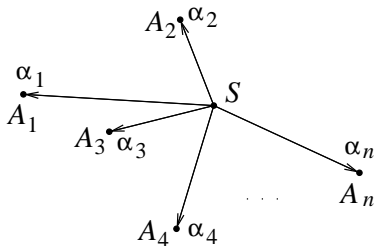

Súlypont

Definíció

Az S pontot az $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_i$ súlyokkal ellátott $A_1, A_2, \dots, A_n$ súlyozott pontrendszer **súlypontjának** mondjuk, ha

$$\alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \alpha_2 \overrightarrow{SA_2} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n} = \mathbf{0}.$$

Súlypont

Definíció

Az S pontot az $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_i$ súlyokkal ellátott $A_1, A_2, \dots, A_n$ súlyozott pontrendszer **súlypontjának** mondjuk, ha

$$\alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \alpha_2 \overrightarrow{SA_2} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n} = \mathbf{0}.$$

Megjegyzések:

Súlypont

Definíció

Az S pontot az $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_i$ súlyokkal ellátott $A_1, A_2, \dots, A_n$ súlyozott pontrendszer **súlypontjának** mondjuk, ha

$$\alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \alpha_2 \overrightarrow{SA_2} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n} = \mathbf{0}.$$

Megjegyzések:

- Ha valamelyik $\alpha_i = 0$, akkor az A_i pont elhagyása nem befolyásolja a súlypontot.

Súlypont

Definíció

Az S pontot az $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_i$ súlyokkal ellátott $A_1, A_2, \dots, A_n$ súlyozott pontrendszer **súlypontjának** mondjuk, ha

$$\alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \alpha_2 \overrightarrow{SA_2} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n} = \mathbf{0}.$$

Megjegyzések:

- Ha valamelyik $\alpha_i = 0$, akkor az A_i pont elhagyása nem befolyásolja a súlypontot.
- megszorozhatjuk mindegyik súlyt ugyanazzal a nem 0 számmal; ha S súlypontja volt az eredeti rendszernek, akkor súlypontja az újának is, és viszont.

Súlypont

Definíció

Az S pontot az $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_i$ súlyokkal ellátott $A_1, A_2, \dots, A_n$ súlyozott pontrendszer **súlypontjának** mondjuk, ha

$$\alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \alpha_2 \overrightarrow{SA_2} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n} = \mathbf{0}.$$

Megjegyzések:

- Ha valamelyik $\alpha_i = 0$, akkor az A_i pont elhagyása nem befolyásolja a súlypontot.
- megszorozhatjuk mindegyik súlyt ugyanazzal a nem 0 számmal; ha S súlypontja volt az eredeti rendszernek, akkor súlypontja az újának is, és viszont.
- Ha mindegyik α_i ugyanaz a nem 0 szám, akkor a pontok közönséges értelemben vett súlypontjáról beszélünk.

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

Legyenek $\mathbf{a}_1, \dots, \mathbf{a}_n$ a pontok helyvektorai tetszőlegesen rögzített origó mellett,

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

Legyenek $\mathbf{a}_1, \dots, \mathbf{a}_n$ a pontok helyvektorai tetszőlegesen rögzített origó mellett, és legyen S az a pont, amelynek a helyvektora

$$\mathbf{a} = \frac{\alpha_1 \mathbf{a}_1 + \alpha_2 \mathbf{a}_2 + \dots + \alpha_n \mathbf{a}_n}{\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_n}.$$

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

Legyenek $\mathbf{a}_1, \dots, \mathbf{a}_n$ a pontok helyvektorai tetszőlegesen rögzített origó mellett, és legyen S az a pont, amelynek a helyvektora

$$\mathbf{a} = \frac{\alpha_1 \mathbf{a}_1 + \alpha_2 \mathbf{a}_2 + \dots + \alpha_n \mathbf{a}_n}{\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_n}.$$

Ekkor S valóban súlypont, ugyanis

$$\alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n} =$$

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

Legyenek $\mathbf{a}_1, \dots, \mathbf{a}_n$ a pontok helyvektorai tetszőlegesen rögzített origó mellett, és legyen S az a pont, amelynek a helyvektora

$$\mathbf{a} = \frac{\alpha_1 \mathbf{a}_1 + \alpha_2 \mathbf{a}_2 + \dots + \alpha_n \mathbf{a}_n}{\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_n}.$$

Ekkor S valóban súlypont, ugyanis

$$\alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n} = \alpha_1 (\mathbf{a}_1 - \mathbf{a}) + \dots + \alpha_n (\mathbf{a}_n - \mathbf{a})$$

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

Legyenek $\mathbf{a}_1, \dots, \mathbf{a}_n$ a pontok helyvektorai tetszőlegesen rögzített origó mellett, és legyen S az a pont, amelynek a helyvektora

$$\mathbf{a} = \frac{\alpha_1 \mathbf{a}_1 + \alpha_2 \mathbf{a}_2 + \dots + \alpha_n \mathbf{a}_n}{\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_n}.$$

Ekkor S valóban súlypont, ugyanis

$$\begin{aligned} \alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n} &= \alpha_1 (\mathbf{a}_1 - \mathbf{a}) + \dots + \alpha_n (\mathbf{a}_n - \mathbf{a}) = \\ &= (\alpha_1 \mathbf{a}_1 + \dots + \alpha_n \mathbf{a}_n) - (\alpha_1 + \dots + \alpha_n) \mathbf{a} \end{aligned}$$

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

Legyenek $\mathbf{a}_1, \dots, \mathbf{a}_n$ a pontok helyvektorai tetszőlegesen rögzített origó mellett, és legyen S az a pont, amelynek a helyvektora

$$\mathbf{a} = \frac{\alpha_1 \mathbf{a}_1 + \alpha_2 \mathbf{a}_2 + \dots + \alpha_n \mathbf{a}_n}{\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_n}.$$

Ekkor S valóban súlypont, ugyanis

$$\begin{aligned} \alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n} &= \alpha_1 (\mathbf{a}_1 - \mathbf{a}) + \dots + \alpha_n (\mathbf{a}_n - \mathbf{a}) = \\ &= (\alpha_1 \mathbf{a}_1 + \dots + \alpha_n \mathbf{a}_n) - (\alpha_1 + \dots + \alpha_n) \mathbf{a} = \mathbf{0}. \end{aligned}$$

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

A súlypont egyértelműsége:

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

A súlypont egyértelműsége: ha S is és S' is súlypont, akkor

$$\overrightarrow{SS'} = \frac{\alpha_1 \overrightarrow{SS'} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SS'}}{\alpha_1 + \dots + \alpha_n}$$

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

A súlypont egyértelműsége: ha S is és S' is súlypont, akkor

$$\begin{aligned}\overrightarrow{SS'} &= \frac{\alpha_1 \overrightarrow{SS'} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SS'}}{\alpha_1 + \dots + \alpha_n} = \\ &= \frac{\alpha_1 (\overrightarrow{SA_1} + \overrightarrow{A_1S'}) + \dots + \alpha_n (\overrightarrow{SA_n} + \overrightarrow{A_nS'})}{\alpha_1 + \dots + \alpha_n}\end{aligned}$$

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

A súlypont egyértelműsége: ha S is és S' is súlypont, akkor

$$\begin{aligned}
 \overrightarrow{SS'} &= \frac{\alpha_1 \overrightarrow{SS'} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SS'}}{\alpha_1 + \dots + \alpha_n} = \\
 &= \frac{\alpha_1 (\overrightarrow{SA_1} + \overrightarrow{A_1S'}) + \dots + \alpha_n (\overrightarrow{SA_n} + \overrightarrow{A_nS'})}{\alpha_1 + \dots + \alpha_n} = \\
 &= \frac{((\alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n}) - (\alpha_1 \overrightarrow{S'A_1} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{S'A_n}))}{\alpha_1 + \dots + \alpha_n}
 \end{aligned}$$

Súlypont

Tétel

Ha a súlyok összege nem 0, akkor a súlyozott pontrendszernek egyértelműen létezik súlypontja.

Bizonyítás:

A súlypont egyértelműsége: ha S is és S' is súlypont, akkor

$$\begin{aligned}
 \overrightarrow{SS'} &= \frac{\alpha_1 \overrightarrow{SS'} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SS'}}{\alpha_1 + \dots + \alpha_n} = \\
 &= \frac{\alpha_1 (\overrightarrow{SA_1} + \overrightarrow{A_1S'}) + \dots + \alpha_n (\overrightarrow{SA_n} + \overrightarrow{A_nS'})}{\alpha_1 + \dots + \alpha_n} = \\
 &= \frac{((\alpha_1 \overrightarrow{SA_1} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{SA_n}) - (\alpha_1 \overrightarrow{S'A_1} + \dots + \alpha_n \overrightarrow{S'A_n}))}{\alpha_1 + \dots + \alpha_n} \\
 &= \frac{\mathbf{0} - \mathbf{0}}{\alpha_1 + \dots + \alpha_n} = \mathbf{0}.
 \end{aligned}$$

Súlypont és osztóviszony

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.

Legyen C az a pont, amelynek $\mathbf{c}$ a helyvektora.

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.

Legyen C az a pont, amelynek $\mathbf{c}$ a helyvektora.

Tétel

Ekkor $C \in e$ és $(ABC) = \beta/\alpha$.

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.

Legyen C az a pont, amelynek $\mathbf{c}$ a helyvektora.

Tétel

Ekkor $C \in e$ és $(ABC) = \beta/\alpha$.

Bizonyítás:

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.

Legyen C az a pont, amelynek $\mathbf{c}$ a helyvektora.

Tétel

Ekkor $C \in e$ és $(ABC) = \beta/\alpha$.

Bizonyítás:

$$\text{Egyrészt } \overrightarrow{AC} = \mathbf{c} - \mathbf{a} = (\alpha - 1)\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$$

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.

Legyen C az a pont, amelynek $\mathbf{c}$ a helyvektora.

Tétel

Ekkor $C \in e$ és $(ABC) = \beta/\alpha$.

Bizonyítás:

$$\text{Egyrészt } \overrightarrow{AC} = \mathbf{c} - \mathbf{a} = (\alpha - 1)\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = -\beta\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = \beta(\mathbf{b} - \mathbf{a}),$$

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.

Legyen C az a pont, amelynek $\mathbf{c}$ a helyvektora.

Tétel

Ekkor $C \in e$ és $(ABC) = \beta/\alpha$.

Bizonyítás:

Egyrészt $\overrightarrow{AC} = \mathbf{c} - \mathbf{a} = (\alpha - 1)\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = -\beta\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = \beta(\mathbf{b} - \mathbf{a})$,

másrészt $\overrightarrow{CB} = -\mathbf{c} + \mathbf{b} = -\alpha\mathbf{a} + (1 - \beta)\mathbf{b}$

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.

Legyen C az a pont, amelynek $\mathbf{c}$ a helyvektora.

Tétel

Ekkor $C \in e$ és $(ABC) = \beta/\alpha$.

Bizonyítás:

Egyrészt $\overrightarrow{AC} = \mathbf{c} - \mathbf{a} = (\alpha - 1)\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = -\beta\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = \beta(\mathbf{b} - \mathbf{a})$,

másrészt $\overrightarrow{CB} = -\mathbf{c} + \mathbf{b} = -\alpha\mathbf{a} + (1 - \beta)\mathbf{b} = -\alpha\mathbf{a} + \alpha\mathbf{b} = \alpha(\mathbf{b} - \mathbf{a})$.

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.

Legyen C az a pont, amelynek $\mathbf{c}$ a helyvektora.

Tétel

Ekkor $C \in e$ és $(ABC) = \beta/\alpha$.

Bizonyítás:

Egyrészt $\overrightarrow{AC} = \mathbf{c} - \mathbf{a} = (\alpha - 1)\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = -\beta\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = \beta(\mathbf{b} - \mathbf{a})$,

másrészt $\overrightarrow{CB} = -\mathbf{c} + \mathbf{b} = -\alpha\mathbf{a} + (1 - \beta)\mathbf{b} = -\alpha\mathbf{a} + \alpha\mathbf{b} = \alpha(\mathbf{b} - \mathbf{a})$.

Emiatt $\overrightarrow{AC} \parallel \overrightarrow{AB}$, így valóban $C \in e$.

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.

Legyen C az a pont, amelynek $\mathbf{c}$ a helyvektora.

Tétel

Ekkor $C \in e$ és $(ABC) = \beta/\alpha$.

Bizonyítás:

Egyrészt $\overrightarrow{AC} = \mathbf{c} - \mathbf{a} = (\alpha - 1)\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = -\beta\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = \beta(\mathbf{b} - \mathbf{a})$,

másrészt $\overrightarrow{CB} = -\mathbf{c} + \mathbf{b} = -\alpha\mathbf{a} + (1 - \beta)\mathbf{b} = -\alpha\mathbf{a} + \alpha\mathbf{b} = \alpha(\mathbf{b} - \mathbf{a})$.

Emiatt $\overrightarrow{AC} \parallel \overrightarrow{CB}$, így valóban $C \in e$.

Továbbá $\overrightarrow{AC} = (\beta/\alpha)\overrightarrow{CB}$, ahonnan $(ABC) = \beta/\alpha$.

Súlypont és osztóviszony

Legyen A és B az e egyenes két különböző pontja, $\mathbf{a}$ és $\mathbf{b}$ a helyvektoraik.

Állítsuk elő a $\mathbf{c} = \alpha\mathbf{a} + \beta\mathbf{b}$ kombinációt, ahol $\alpha + \beta = 1$ és $\alpha \neq 0$.
Legyen C az a pont, amelynek $\mathbf{c}$ a helyvektora.

Tétel

Ekkor $C \in e$ és $(ABC) = \beta/\alpha$.

Bizonyítás:

Egyrészt $\overrightarrow{AC} = \mathbf{c} - \mathbf{a} = (\alpha - 1)\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = -\beta\mathbf{a} + \beta\mathbf{b} = \beta(\mathbf{b} - \mathbf{a})$,

másrészt $\overrightarrow{CB} = -\mathbf{c} + \mathbf{b} = -\alpha\mathbf{a} + (1 - \beta)\mathbf{b} = -\alpha\mathbf{a} + \alpha\mathbf{b} = \alpha(\mathbf{b} - \mathbf{a})$.

Emiatt $\overrightarrow{AC} \parallel \overrightarrow{CB}$, így valóban $C \in e$.

Továbbá $\overrightarrow{AC} = (\beta/\alpha)\overrightarrow{CB}$, ahonnan $(ABC) = \beta/\alpha$.

Következmény

Ha az A pont súlya α ($\neq 0$), a B pont súlya β , akkor e két pont S súlypontjára $(ABS) = \beta/\alpha$ teljesül.

Súlypont

A súlyok **csopontosíthatósági** tulajdonsága:

Súlypont

A súlyok **csopontosíthatósági** tulajdonsága:

Példa:

Tekintsünk három pontot
egyenlő (egységnyi) súlyokkal.

•
1

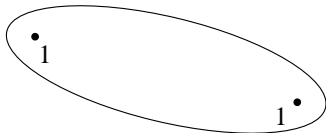
•
1

1•

Súlypont

A súlyok **csopontosíthatósági** tulajdonsága:

Példa:

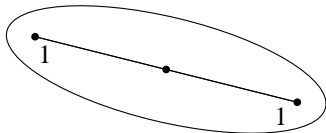
Tekintsünk három pontot
egyenlő (egységnyi) súlyokkal.
Válasszunk külön kettőt

1.

Súlypont

A súlyok **csopontosíthatósági** tulajdonsága:

Példa:

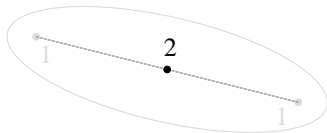
Tekintsünk három pontot egyenlő (egységnyi) súlyokkal. Válasszunk külön kettőt és készítsük el e kettő súlypontját.

1.

Súlypont

A súlyok **csoportosíthatósági** tulajdonsága:

Példa:

Tekintsünk három pontot egyenlő (egységnyi) súlyokkal. Válasszunk külön kettőt és készítsük el e kettő súlypontját.

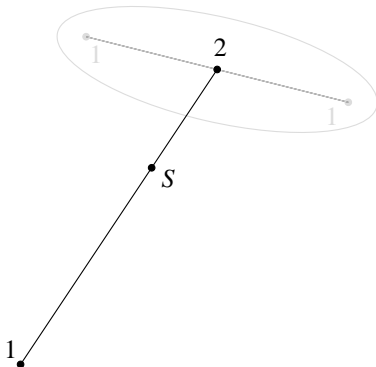
Ezt a pontot most 2 egységnyi súllyal kell ellátnunk, hogy helyettesítse a kiválasztott két pontot.

1.

Súlypont

A súlyok **csoportosíthatósági** tulajdonsága:

Példa:

Tekintsünk három pontot egyenlő (egységnyi) súlyokkal. Válasszunk külön kettőt és készítsük el e kettő súlypontját.

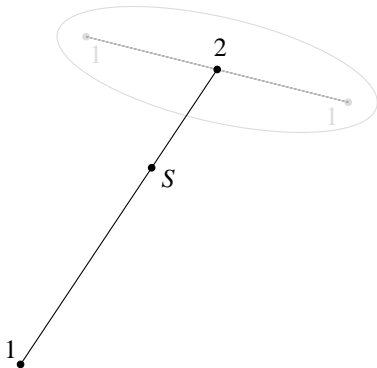
Ezt a pontot most 2 egységnyi súllyal kell ellátnunk, hogy helyettesítse a kiválasztott két pontot.

Készítsük el a harmadik pontból és ebből a kétszeres súlyú pontból álló pontrendszer súlypontját.

Súlypont

A súlyok **csoportosíthatósági** tulajdonsága:

Példa:

Tekintsünk három pontot egyenlő (egységnyi) súlyokkal. Válasszunk külön kettőt és készítsük el e kettő súlypontját.

Ezt a pontot most 2 egységnyi súllyal kell ellátnunk, hogy helyettesítse a kiválasztott két pontot.

Készítsük el a harmadik pontból és ebből a kétszeres súlyú pontból álló pontrendszer súlypontját.

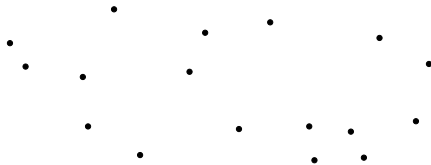
Így az eredeti pontrendszer súlypontjához jutunk.

Súlypont

A súlyok **csopontosíthatósági** tulajdonsága:

Súlypont

A súlyok **csopontosíthatósági** tulajdonsága:

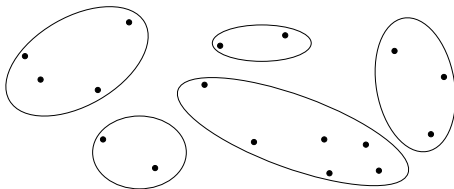

Tétel

Ha egy nem 0 összegű súlyokkal súlyozott pontrendszer

Súlypont

A súlyok **csopontosíthatósági** tulajdonsága:

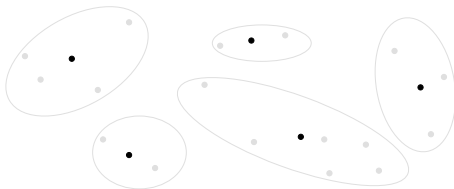

Tétel

Ha egy nem 0 összegű súlyokkal súlyozott pontrendszer pontjait diszjunkt csoportokba soroljuk úgy, hogy egy-egy csoportban a súlyok összege nem 0,

Súlypont

A súlyok **csopontosíthatósági** tulajdonsága:

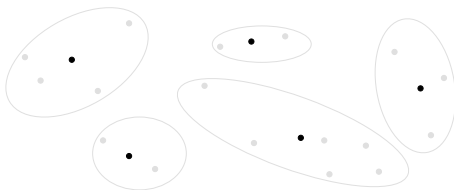

Tétel

Ha egy nem 0 összegű súlyokkal súlyozott pontrendszer pontjait diszjunkt csoportokba soroljuk úgy, hogy egy-egy csoportban a súlyok összege nem 0, majd mindegyik csoportot helyettesítjük a csoport súlypontjával

Súlypont

A súlyok **csoportosíthatósági** tulajdonsága:

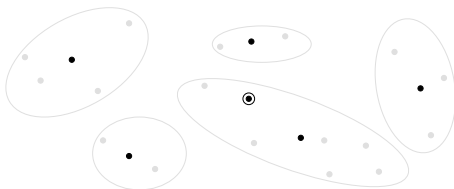

Tétel

Ha egy nem 0 összegű súlyokkal súlyozott pontrendszer pontjait diszjunkt csoportokba soroljuk úgy, hogy egy-egy csoportban a súlyok összege nem 0, majd mindegyik csoportot helyettesítjük a csoport súlypontjával és ellátjuk a csoportban szereplő súlyok összegével mint súllyal,

Súlypont

A súlyok **csoportosíthatósági** tulajdonsága:

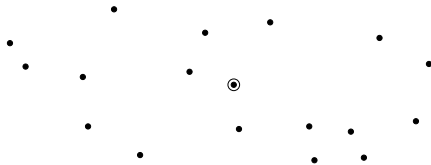

Tétel

Ha egy nem 0 összegű súlyokkal súlyozott pontrendszer pontjait diszjunkt csoportokba soroljuk úgy, hogy egy-egy csoportban a súlyok összege nem 0, majd mindegyik csoportot helyettesítjük a csoport súlypontjával és ellátjuk a csoportban szereplő súlyok összegével mint súllyal, akkor az így nyert súlyozott pontrendszer súlypontja

Súlypont

A súlyok **csopontosíthatósági** tulajdonsága:

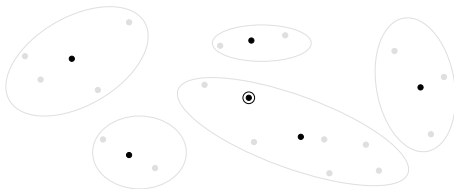

Tétel

Ha egy nem 0 összegű súlyokkal súlyozott pontrendszer pontjait diszjunkt csoportokba soroljuk úgy, hogy egy-egy csoportban a súlyok összege nem 0, majd mindegyik csoportot helyettesítjük a csoport súlypontjával és ellátjuk a csoportban szereplő súlyok összegével mint súllyal, akkor az így nyert súlyozott pontrendszer súlypontja azonos az eredeti pontrendszer súlypontjával.

Súlypont

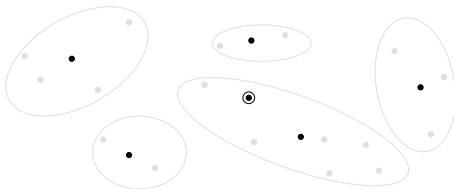
A súlyok **csopontosíthatósági** tulajdonsága:

Miért igaz a tétel?

Súlypont

A súlyok **csoporthatósági** tulajdonsága:

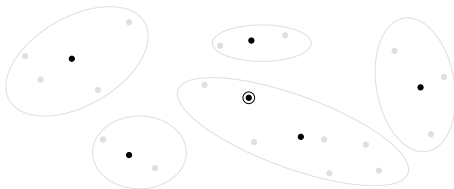

Miért igaz a tétel?

Elegendő egyetlen csoportnak a súlypontjával történő helyettesítésére belátni

Súlypont

A súlyok **csoportosíthatósági** tulajdonsága:

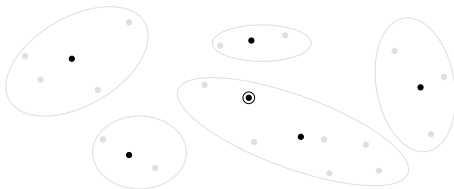

Miért igaz a tétel?

Elegendő egyetlen csoportnak a súlypontjával történő helyettesítésére belátni (ugyanis ezt a lépést többször egymás után alkalmazhatjuk).

Súlypont

A súlyok **csoportosíthatósági** tulajdonsága:

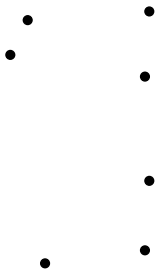
Miért igaz a tétel?

Elegendő egyetlen csoportnak a súlypontjával történő helyettesítésére belátni (ugyanis ezt a lépést többször egymás után alkalmazhatjuk).

Adottak az $A_1, A_2, \dots, A_n$ pontok az $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_n$ súlyokkal.

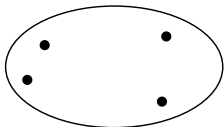
Legyenek $\mathbf{a}_1, \mathbf{a}_2, \dots, \mathbf{a}_n$ a pontok helyvektorai.

Súlypont

Súlypont

Tegyük föl, hogy $\alpha_1 + \dots + \alpha_k \neq 0$ és képezzünk csoportot az első k pontból.

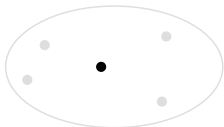

Súlypont

Tegyük föl, hogy $\alpha_1 + \dots + \alpha_k \neq 0$ és képezzünk csoportot az első k pontból.

Ezek S' súlypontjának helyvektora:

$$\mathbf{s}' = \left(\sum_{i=1}^k \alpha_i \mathbf{a}_i \right) / \left(\sum_{i=1}^k \alpha_i \right).$$

Súlypont

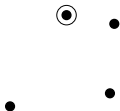
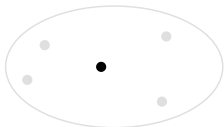
Tegyük föl, hogy $\alpha_1 + \dots + \alpha_k \neq 0$ és képezzünk csoportot az első k pontból.

Ezek S' súlypontjának helyvektora:

$$\mathbf{s}' = \left(\sum_{i=1}^k \alpha_i \mathbf{a}_i \right) / \left(\sum_{i=1}^k \alpha_i \right).$$

Az S' pont és a maradék A_j pontok alkotta rendszer súlypontjának helyvektora:

$$\left(\left(\sum_{i=1}^k \alpha_i \right) \mathbf{s}' + \sum_{j=k+1}^n \alpha_j \mathbf{a}_j \right) / \left(\left(\sum_{i=1}^k \alpha_i \right) + \left(\sum_{j=k+1}^n \alpha_j \right) \right).$$

Súlypont

Tegyük föl, hogy $\alpha_1 + \dots + \alpha_k \neq 0$ és képezzünk csoportot az első k pontból.

Ezek S' súlypontjának helyvektora:

$$\mathbf{s}' = \left(\sum_{i=1}^k \alpha_i \mathbf{a}_i \right) / \left(\sum_{i=1}^k \alpha_i \right).$$

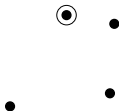
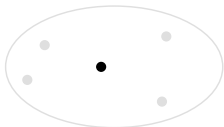
Az S' pont és a maradék A_j pontok alkotta rendszer súlypontjának helyvektora:

$$\left(\left(\sum_{i=1}^k \alpha_i \right) \mathbf{s}' + \sum_{j=k+1}^n \alpha_j \mathbf{a}_j \right) / \left(\left(\sum_{i=1}^k \alpha_i \right) + \left(\sum_{j=k+1}^n \alpha_j \right) \right).$$

Ez valóban megegyezik az eredeti S súlypont

$$\mathbf{s} = \left(\sum_{i=1}^n \alpha_i \mathbf{a}_i \right) / \left(\sum_{i=1}^n \alpha_i \right)$$

helyvektorával.

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

1
•

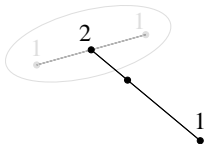
1
•

Három nem kollineáris pont súlypontja

1
•

Súlypont

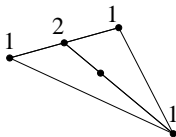
Példák a súlyok csoportosítására:

Három nem kollineáris pont súlypontja

Súlypont

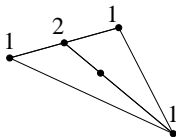
Példák a súlyok csoportosítására:

Három nem kollineáris pont súlypontja
harmadolja a háromszög súlyvonalait.

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

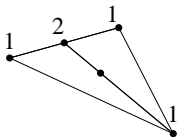

Három nem kollineáris pont súlypontja
harmadolja a háromszög súlyvonalait.

Hasonlóan:

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

Három nem kollineáris pont súlypontja
harmadolja a háromszög súlyvonalait.

Hasonlóan:

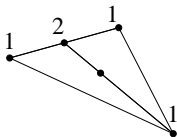
1 •

Négy nem egysíkú pont súlypontja

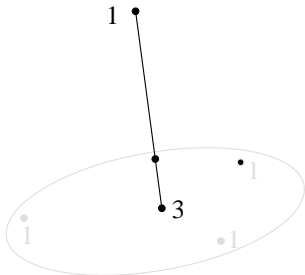
Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

Három nem kollineáris pont súlypontja
harmadolja a háromszög súlyvonalait.

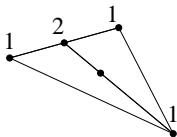
Hasonlóan:

Négy nem egysíkú pont súlypontja

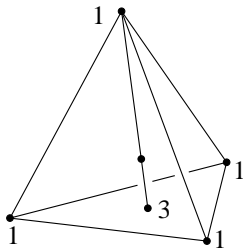
Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

Három nem kollineáris pont súlypontja
harmadolja a háromszög súlyvonalait.

Hasonlóan:

Négy nem egysíkú pont súlypontja
negyedeli a tetraéder súlyvonalait.

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

Súlypont

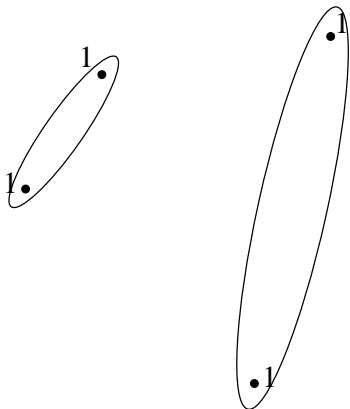
Példák a súlyok csoportosítására:

Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

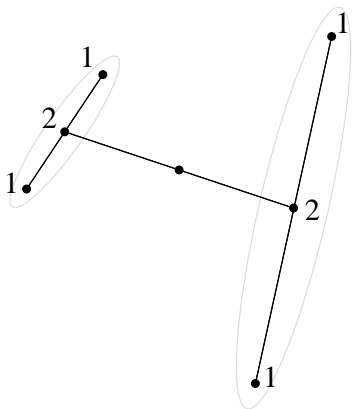
Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

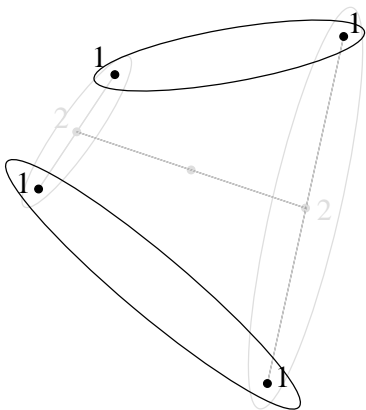
Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

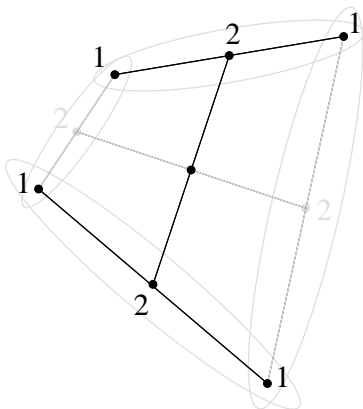
Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

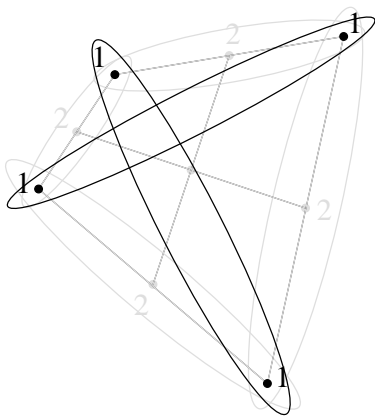
Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

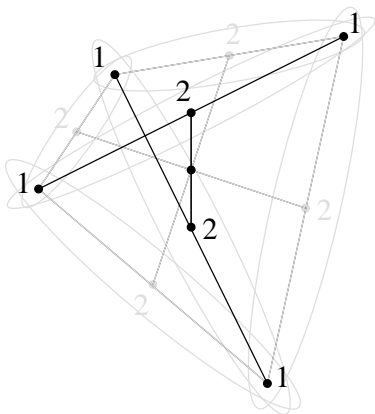
Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

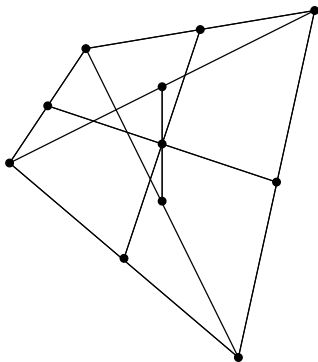

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

Következmények síkban:

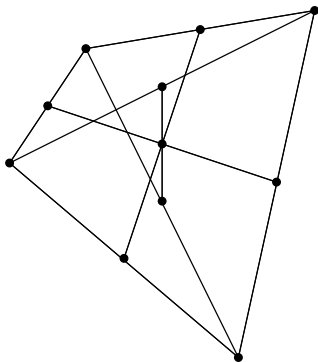
Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

Következmények síkban:

A négyszög szemközti oldalfelező pontjait, illetve az átlók felezőpontjait összekötő szakaszoknak közös a felezőpontja (a csúcsok súlypontja).

Súlypont

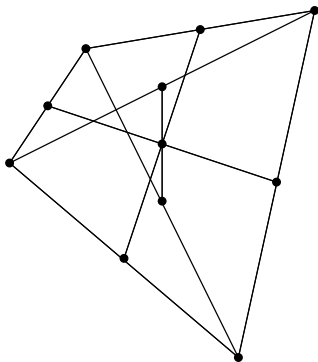
Példák a súlyok csoportosítására:

Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

Következmények síkban:

A négyszög szemközti oldalfelező pontjait, illetve az átlók felezőpontjait összekötő szakaszoknak közös a felezőpontja (a csúcsok súlypontja).

térben:

Súlypont

Példák a súlyok csoportosítására:

Négy pontot háromféleképpen bonthatunk $2 + 2$ pontra:

Következmények síkban:

A négyszög szemközti oldalfelező pontjait, illetve az átlók felezőpontjait összekötő szakaszoknak közös a felezőpontja (a csúcsok súlypontja).

térben:

A tetraéder szemközti élfelező pontjait összekötő szakaszoknak közös a felezőpontja (a súlypont).

